

Ersättning för särskilda olägenheter – vad har hänt?

En genomgång av Trafikskadenämndens praxis

Marie Svendenius
marie.svendenius@tsn.tff.se

De lagändringar i 5 kap skadeståndslagen som började gälla år 2002 innebär att personskador under lång tid kommer att regleras efter två, något olika system. De personskador som har hänt före år 2002 (gamla skador) regleras efter då gällande regler medan de som har hänt efter år 2001 (nya skador) regleras efter de nya reglerna. Ersättningsmässigt ger de båda systemen ungefär samma resultat. Av propositionen *Ersättning för ideell skada (2000/01:68)* framgår att det inte är tänkt att de nya reglerna ska ge en lägre ersättning än bestämmelserna i det gamla systemet.

De nya reglerna i 5 kap skadeståndslagen innebär bland annat att en ny ersättningspost – ”särskilda olägenheter” – har införts. Den nya posten har ett betydligt snävare innehåll än den tidigare ersättningsposten ”olägenheter i övrigt”. I och med lagändringarna försvann ersättningsposten ”olägenheter i övrigt” samtidigt som ersättningsposten ”lyte och men” i nya skador utvidgades till att även omfatta ersättning för den anspänning som i gamla skador ersätts under posten ”olägenheter i övrigt”.

Lagtexten i 5 kap 1 § skadeståndslagen för gamla resp. nya skador framgår av vidstående.

Denna artikel kommer endast att behandla ersättningen för särskilda olägenheter (extra hög anspänning i arbete och i daglig livsföring). Denna ersättning blir endast aktuell i

Marie Svendenius är föredragande jurist vid Trafikskadenämnden sedan 1995.

För gamla skador (inträffade före år 2002)

Skadestånd till den som har tillfogats personskada omfattar ersättning för

1. sjukvårdskostnad och andra utgifter,
2. inkomstförlust,
3. sveda och värk, lyte eller annat stadigvarande men samt *olägenheter i övrigt** till följd av skadan.

För nya skador (inträffade fr.o.m. januari 2002)

Skadestånd till den som har tillfogats personskada omfattar ersättning för

1. sjukvårdskostnad och andra kostnader för den skadelidande, inbegripet skälig kompensation till den som står den skadelidande särskilt nära,
2. inkomstförlust,
3. fysiskt och psykiskt lidande av övergående natur (sveda och värk) eller av bestående art (lyte eller annat stadigvarande men) samt *särskilda olägenheter** till följd av skadan.

* Författarens egna kursiveringar

(Lyte eller annat stadigvarande men kallas i den praktiska skaderegleringen för lyte och men.)

de fall där den skadelidande inte blir tillgodosedd genom den schabloniserade ersättningen under ersättningsposten lyte och men. I ersättningen för lyte och men i det nya systemet ingår förutom ersättning för funktionsnedsättning också ersättning för anspänning i arbete och i daglig livsföring. För att förstå hur ersättningsposten särskilda olägenheter är tänkt måste jag redovisa hur ersättning för anspänning har behandlats i det gamla systemet. I den individuella ersättningsposten olägenheter i övrigt i det gamla systemet ingår såväl ersättning för anspänning i arbete som i daglig livsföring.

Det är nu flera år sedan 2002 års lagstiftning trädde i kraft men någon domstolspraxis finns inte vad gäller ersättning för särskilda olägenheter. Det jag kommer att redovisa är Trafikskadenämndens praxis som inte är särskilt omfattande och ganska restriktiv, även om det under senare tid har skett förbättringar för de skadelidande speciellt vad gäller ersättning för anspänning i daglig livsföring. Det är inte så ofta som ersättning för särskilda olägenheter yrkas. Nämnden anser sig dock ha rätt att pröva ersättningsfrågan ändå.

Vad sägs i propositionen?

I propositionen ges inte mycket vägledning för hur ersättningen för särskilda olägenheter skall bestämmas. På två ställen, sidorna 29 och 69, redogörs kortfattat för i vilka situationer som ersättningsposten särskilda olägenheter bör användas. Där sägs att ”ersättning för särskilda olägenheter bör betalas endast vid särskilt allvarlig invaliditet och efter en individuell prövning samt därutöver undantagsvis om olägenheten klart överstiger vad som kompenseras genom ersättningen för lyte eller annat stadigvarande men” (s 29) och att ”Ersättningen för särskilda olägenheter bestäms efter en individuell bedömning i det särskilda fallet. Ersättning kan framförallt betalas när den skadelidande drabbas av ökad

anspänning i arbetet i betydande grad. Det kan röra sig om påtagliga besvär vid frekvent förekommande arbetsuppgifter eller när den skadelidande har uppenbara svårigheter att fungera i arbetet” (s 69).

Arbetsgruppen inom Trafikskadenämnden

En arbetsgrupp inom Trafikskadenämnden fick i uppgift att bl.a. dra upp riktlinjer för i vilka situationer som det skulle kunna bli aktuellt att lämna ersättning för särskilda olägenheter. Arbetsgruppen bestod av två jurister, två lekmän från de fackliga organisationerna, två ledamöter från försäkringsbolagen samt två sekreterare varav jag var den ena. Sammansättningen i arbetsgruppen var – med undantag för de två sekreterarna – densamma som vid Trafikskadenämndens sammanträden. Av propositionen framgick att det i de nya mentabellerna ingår – utöver ersättning för funktionsnedsättningen – också ersättning för anspänning i arbete och anspänning i daglig livsföring, att vid särskilt hög anspänning skulle ersättning för särskilda olägenheter undantagsvis kunna utgå både för anspänning i arbete och i daglig livsföring samt att det var viktigt att de skadelidande inte skulle komma i ett sämre läge med de nya reglerna jämfört med reglerna före lagändringen.

Arbetsgruppen skapade tre olika mentabeller varav mentabell 1 skulle användas för de skadelidande som var i arbete vid invaliditetstidpunkten. Det räckte med 25 procents arbete men det skulle vara stadigvarande. Mentabell 2 skulle användas för de skadelidande som inte var i arbete när invaliditeten inträdde. Mentabell 3, som bara avser ersättning för anspänning i arbete, skulle tillämpas på de fall där den skadelidande inte var i arbete när invaliditeten inträdde men senare kom i arbete och arbetade minst 25 procent.

Ersättning för särskilda olägenheter skulle således kunna utgå utöver den schablonersätt-

ning för anspänning i arbete som lämnas i mentabell 1, drygt 4 000 kronor per år vid invaliditeter på 15 procent eller mer. Mentabell 1 är uppbyggd på så sätt att ersättningen ökar för varje invaliditetsgrad till och med 15 procent. Därefter sker ingen ökning av ersättningen för anspänning i arbete. Detta innebär att de skadelidande som har mellan 15 och 99 procents invaliditet får lika stor ersättning för anspänning i arbete.

Arbetsgruppen bedömde att ersättning för särskilda olägenheter för anspänning i arbete skulle bli relativt vanlig i de fall där de skadelidande arbetade (räcker med 25 procent) och hade en invaliditet som översteg 15 procent. Så visade sig dock inte bli fallet.

Vad gällde ersättningen för anspänning i arbete var gruppen ense om att man vid invaliditeter över 15 procent skulle göra en prövning i det enskilda fallet om ersättning för särskilda olägenheter skulle lämnas. Arbetsgruppen föreslog att ersättning för särskilda olägenheter i arbete skulle utgå med olika belopp beroende på den anspänning som den skadelidande hade. Ett lägsta årsbelopp för ersättning för särskilda olägenheter för anspänning i arbete föreslogs vara 1 500 kronor. Högre ersättning än 6 000 kronor per år skulle bara lämnas vid extremt hög anspänning. Denna ersättning skulle således utgå utöver den schablonersättning för anspänning i arbete som lämnas i mentabell 1, drygt 4 000 kronor per år vid invaliditeter på 15 procent eller mer.

Vad gäller anspänning i daglig livsföring är mentabellen uppbyggd på så sätt att ersättningen ökar för varje invaliditetsgrad ända upp till 99 procent. Efter en kompromiss i arbetsgruppen bestämdes ersättningen för särskilda olägenheter för anspänning i daglig livsföring till 15 000 kronor vid 99 procents invaliditet för år 2002. Beloppen i mentabellerna höjs varje år och ersättningen år 2007 vid 99 procents invaliditet är 15 959 kronor. Här kan anmärkas att skadelidande som ska-

dats före 2002 och fått hög invaliditet oftast fick 25 000 kronor per år för anspänning i daglig livsföring år 2002. Detta belopp har numera höjts till 30 000 kronor per år (se nedan).

Arbetsgruppen kunde inte enas om några närmare riktlinjer för hur ersättningen för särskilda olägenheter för anspänning i daglig livsföring skulle utformas.

Slutligen framhöll arbetsgruppen att ersättning för särskilda olägenheter i såväl arbete som daglig livsföring skulle kunna utgå även vid låga invaliditeter.

Arbetsgruppens slutrapport behandlades i Trafikskadenämndens råd i januari 2002. Rapporten antogs av rådet med ett tillägg att ersättning för särskilda olägenheter vid låga invaliditeter skulle utgå i rena undantagsfall. Detta har hitintills inte hänt.

Ersättning för olägenheter i övrigt (anspänning i arbete och i daglig livsföring) i gamla skador

Ersättningsposten olägenheter i övrigt – benämns ofta bara olägenheter – är en individuell ersättningspost. Invaliditetsgradens storlek spelar dock en viktig roll när ersättningen bestäms. Ett årsbelopp bestäms för såväl anspänning i arbete som i daglig livsföring. Årsbeloppen kapitaliseras och ersättningen betalas ut som ett skattefritt engångsbelopp.

Anspänning i arbete i gamla skador

De skadelidande som får en bestående skada, men ändå fortsätter att arbeta har rätt till ersättning för sina ansträngningar (anspänning) i arbetet. Om ett arbete är väl anpassat till en skadelidandes besvär bedöms anspänningen som lindrigare. Detta innebär att samma handikapp kan ge olika hög anspänningsnivå och därmed olika hög ersättning. Allt beror på vilken typ av arbete som den skadade har och hur arbetssituationen kan underlättas på olika sätt.

Det finns fyra ersättningsnivåer för att gradera anspänningen i arbetet. För ärenden som avgörs 2008 är ersättningsnivåerna följande:

- Nivå I = 1 900 kr per år
- Nivå II = 3 700 kr per år
- Nivå III = 5 500 kr per år
- Nivå IV = 9 100 kr per år

En beskrivning av de besvär som dessa nivåer motsvarar framgår av bilaga 35 i boken ”Ersättning vid personskada (2008)”. Beloppen ses över årligen och har höjts sedan systemet infördes i slutet på åttiotalet. Ibland förekommer en ”glidning” mellan nivåerna, vilket innebär att ersättning utgår med till exempel 2 500 kronor per år (mitten mellan nivå I och II) eller 4 500 kronor per år (mitten mellan nivå II och III).

Ofta finns en anknytning mellan invaliditetsgrad och nivå, så till exempel får de flesta skadade med en invaliditetsgrad på mellan 10 och 15 procent ersättning utifrån nivå II, d.v.s. 3 700 kronor per år. Någonstans i intervallet mellan 15–20 procents invaliditet brukar nivå III, 5 500 kronor per år bli aktuell. Ibland är anspänningen dock högre än vad invaliditetsgraden antyder. Ersättningen blir då högre.

Nivå IV används inte särskilt ofta. Svårt skadade personer med hög invaliditetsgrad som trots sina skadebesvär arbetar (räcker med deltid) brukar få ersättning enligt nivå IV, 9 100 kronor per år. Detta belopp är dock inget tak för ersättningen. Våren 2008 avgjorde nämnden ett fall där en svårt skadad kvinna (70 % invaliditet – hjärnkontusion och fotledsskada) trots stora påfrestningar och problem klarade av ett heltidsarbete inom stadsdelsförvaltning. Årsbeloppet fastställdes till 10 000 kronor per år.

Anspänning i daglig livsföring i gamla skador

För att fastställa årsbelopp för anspänning i daglig livsföring finns inga hjälptabeller eller ersättningsnivåer. Generellt kan man säga att ju högre invaliditetsgraden är ju högre blir

ersättningen även om detta inte alltid stämmer. Som ett hjälpmedel att hitta rätt nivå på årsbeloppen används numera de årsbelopp som framgår av mentabellerna i de nya skadorna. I ersättning för anspänning i daglig livsföring ingår dock – förutom anspänningen – också kostnadsrisker. Sådana risker ingår inte i de nya mentabellerna.

Trafikskadenämnden gav i början av 2007 ut två cirkulärreferat (1-2007 och 2-2007) för att visa vilken ersättning för anspänning i daglig livsföring som nämnden anser skälig för personer, som skadats mycket allvarligt. Personerna i de aktuella fallen hade höga invaliditetsgrader – 92 respektive 95 procents medicinsk invaliditet – och hade fått sina liv helt förändrade på grund av besvären efter olyckan. I båda fallen förordade en enig nämnd att ersättningen för olägenheter (anspänning i daglig livsföring) borde lämnas med 30 000 kronor per år. I det ena fallet utgick handikappersättning med högsta möjliga belopp, vilket ansågs täcka de nödvändiga merkostnaderna. I det andra fallet utgick inte handikappersättning, varför nämnden förordade om viss ersättning för kostnader.

Ersättning för särskilda olägenheter vid hög anspänning i daglig livsföring i nya skador

Endast i de fall då den schabloniserade ersättningen för anspänning enligt mentabellerna inte ger de skadade full kompensation ska ersättningsposten särskilda olägenheter användas. Endast ett fåtal fall har avgjorts och praxis har hitintills varit restriktiv.

Av mentabellerna för 2007 kan till exempel läsas ut att årsbeloppet för anspänning i daglig livsföring är:

- drygt 1 000 kr vid 5 procents invaliditet,
- drygt 3 000 kr vid 10 procents invaliditet,
- drygt 5 000 kr vid 25 procents invaliditet,
- drygt 8 900 kr vid 50 procents invaliditet och
- nästan 16 000 kr vid 99 procents invaliditet.

Nämndens praxis har varit restriktiv vad gällt ersättning för anspänning i daglig livsföring. Ersättningsnivåerna för dem med hög invaliditet har legat lägre än för de personer som har bedömts enligt det gamla systemet. Uppfattningen i nämnden synes ha varit att de skadade var tillgodosedda med den ersättning för anspänning i daglig livsföring som de fick genom menersättningen.

Hösten 2007 undersökte en arbetsgrupp inom Trafikskadenämnden om inte den schabloniserade ersättningen för anspänning i daglig livsföring skulle höjas för svårt skadade personer med invaliditetsgrader på mellan 51 och 99 procent. Trafikskadenämndens råd ansåg så och mentabell 1 och 2 för 2008 har ändrats i enlighet härmed. Mentabellerna finns på nämndens hemsida*. Årsbeloppet för anspänning i daglig livsföring är nu 30 000 kronor vid 99 procents invaliditet. Före ändringarna var årsbeloppet vid 99 procents invaliditet cirka 16 000 kronor per år. För framtiden torde detta innebära att ersättning för särskilda olägenheter avseende anspänning i den dagliga livsföringen sällan kommer att lämnas. Därigenom sparas mycket utredningsarbete huruvida omständigheterna är sådana att ersättning för särskilda olägenheter bör lämnas. Någon motsvarande förenkling vad gäller ersättning för anspänning i arbete är för närvarande inte aktuell.

Innan ovan nämnda höjningar gjordes i mentabellerna vad avser anspänning i daglig livsföring gav nämnden år 2007 ut två cirkulärreferat. Dessa referat kom sedan att ligga till grund för 2008 års ändringar i mentabellerna vad gäller ersättning för anspänning i dagligt liv. Dessa tabeller används i alla fall som avgörs från och med år 2008 och där ersättningen för lyte och men inte har prövats slutligt.

I det första cirkulärreferatet (3-2007) ville Trafikskadenämnden visa vilka omständigheter som kunde ge rätt till ersättning för

* www.trafikskadenamnden.se

särskilda olägenheter när det gäller anspänning i den dagliga livsföringen och vilka ersättningsnivåer som kan bli aktuella. Omständigheterna var följande. En kvinna, född 1941, fick efter en trafikolycka en bestående invaliditet om 91 procent (frakturer i två halskotor med förlamning i ben och bål, kraftigt nedsatt armfunktion samt smärtproblematik). Hon hade assistentersättning, handikappersättning, hemtjänst samt färdtjänst. Hennes livssituation hade helt förändrats. Hon var helt rullstolsbunden och levde med sin man i en handikappanpassad villa. Hon försökte vara så aktiv som möjligt. Nämnden uttalade följande. ”Ersättning för särskilda olägenheter i daglig livsföring lämnas efter en individuell prövning och endast i undantagsfall då den schabloniserade tabellersättningen för men inte kan anses utgöra en tillräcklig kompensation för den skadelidandes anspänning i daglig livsföring. Vid en samlad bedömning av omständigheterna i ärendet anser nämnden – med hänsyn till den mycket stora anspänning som den skadelidande har – att det föreligger sådana speciella förhållanden att ersättning för särskilda olägenheter i daglig livsföring bör lämnas. I ersättningsbeloppet för men ingår ersättning för anspänning i daglig livsföring med 14 478 kr per år enligt aktuell mentabell. Nämnden förordar att hon härutöver får ersättning för särskilda olägenheter i daglig livsföring med 15 000 kr per år enligt följande:

För perioden 2005-03-01–2006-10-31:	25 000 kr
För framtiden: årsbeloppet 15 000 kr	
kapitaliserat med faktorn 12,3 dvs.	184 500 kr
Summa för särskilda olägenheter	
(avrundat)	210 000 kr”

I det andra fallet (cirkulärreferat 4-2007) var den skadelidande en kvinna som var född 1921 och hade 88 procents invaliditet (skallfraktur m.m.) efter en trafikolycka. Efter olyckan hade hennes liv helt förändrats. Hon bodde på vårdhem där hon i huvudsak var sänglig-

gande och fick hjälp med i stort sett all ADL. Nämnden ansåg med hänsyn till den stora psykiska anspänningen som hon hade att det förelåg sådana speciella förhållanden att ersättning för särskilda olägenheter skulle lämnas med 10 000 kronor per år. I ersättningsbeloppet för men ingick ersättning för anspänning i daglig livsföring med drygt 14 000 kronor per år.

I båda dessa fall hade försäkringsbolagen ansett att ersättning för särskilda olägenheter inte skulle lämnas. Följaktligen var bolagsledamöterna i nämnden skiljaktiga och ansåg att omständigheterna inte var sådana att ersättning för särskilda olägenheter borde ges.

Ersättning för särskilda olägenheter vid hög anspänning i arbete i nya skador

De flesta skadade personer med en invaliditetsgrad på över 15 procent kan inte arbeta. De har hel sjukersättning. De som trots stora besvär ändå arbetar och har invaliditetsgrader från cirka 15 procent och uppåt bör enligt min och mångas uppfattning premieras genom att ersättning för särskilda olägenheter lämnas. Så har hitintills sällan varit fallet.

I fall med hög anspänning i arbetslivet – motsvarande gamla nivå III eller IV kommer de skadade oftast inte att bli fullt ersatta med den schablonersättning som utbetalas enligt mentabell 1. Denna mentabell är uppbyggd på så sätt att ersättningen inte stiger efter 15 procents invaliditet dvs. den högsta schablonersättning för anspänning i arbete för ärenden som avgörs 2008 är 4 371 kronor per år. Denna ersättning får de skadade med 15 procents invaliditet eller mer.

Nämndens praxis idag innebär att de som arbetar med invaliditeter på mellan 15–30 procent oftast får lägre ersättning i det nya systemet jämfört med det gamla systemet. Det ska påpekas att i gamla skador reduceras ersättningen för anspänning i arbete i de fall de

skadelidande arbetar halvtid eller mindre. I den nya mentabellen ges full ersättning för anspänning i arbete även om de skadelidande bara arbetar 25 procent.

För att de som skadas efter 2001 inte skall få lägre ersättning för anspänning i arbete än de som skadats före 2002 bör i fall med invaliditetsgrader på 15 procent eller mer, undersökas om de skadelidande kan vara berättigade till ersättning för särskilda olägenheter. Ersättning för särskilda olägenheter bör lämnas med lägst 1 500 kronor per år. Något högsta belopp finns inte, men det blir sannolikt mycket ovanligt med ersättningsbelopp över 6 000 kronor per år. Denna ersättning lämnas således utöver den ersättning för anspänning i arbete som ingår i schablonbeloppet i mentabell 1. Det högsta årsbelopp för särskilda olägenheter för anspänning i arbete som hitintills förordats av Trafikskadenämnden är 3 000 kronor per år (se nedan).

Trafikskadenämndens praxis är knapp och restriktiv. I ett fall (cirkulärreferat 2-2006) fick en bonde ersättning för särskilda olägenheter med 1 500 kronor per år (i menbeloppet ingick ersättning för anspänning i arbete med 4 160 kronor per år). Före trafikolyckan bedrev han lantbruk på heltid. Efter olyckan tvingades han amputera vänster arm, vilket motsvarar 46 procents invaliditet. Han fortsatte att arbeta i lantbruket på halvtid. Han är högerhänt. Den sammanlagda ersättningen för anspänning i arbete blev således 5 660 kronor per år. Beloppet synes lågt.

Våren 2007 gav Trafikskadenämnden ut två cirkulärreferat (11-2007 och 12-2007) som gällde ersättning för särskilda olägenheter vid anspänning i arbete. Det första fallet gällde en maskinförare som vid en trafikskada ådrog sig en svår skallskada (43 procents invaliditet). Trots detta återgick han efter skadan till sitt gamla fysiskt mycket belastande arbete på heltid. Nämnden förordade att ersättning lämnades för särskilda olägenheter avseende anspänning i arbete med 3 000 kronor per år. I

ersättningen för men ingick ersättningen för anspänning i arbete enligt mentabell 1 med 4 192 kronor per år. Den sammanlagda ersättningen för anspänning i arbete blev således drygt 7 000 kronor per år. Nämnden beaktade att den skadelidande hade återgått i ett tungt heltidsarbete.

I det andra fallet ansåg nämnden inte sådana speciella förhållanden föreligga att ersättning för särskilda olägenheter i arbete borde lämnas. Fallet gällde en servicemontör som efter en trafikskada tvingades amputera sin vänstra arm (58 procents invaliditet). Han återgick efter skadan i ett anpassat administrativt arbete på 25 procent. Med hänsyn härtill ansåg nämnden att den ersättning för anspänning i arbete, 4 160 kronor, som ingår i den schabloniserade menersättningen gav honom tillräcklig kompensation för hans anspänning i arbetet.

I ytterligare ett fall (cirkulärreferat 2-2005) prövade nämnden om ersättning för särskilda olägenheter i arbete kunde utgå vid låg invaliditet. Fallet gällde en kvinna som ådragit sig en benskada motsvarande fem procents invaliditet. Hon var barnläkare med långa arbetspass. Hennes arbete innebar att hon stod och gick mycket på hårda sjukhusgolv. Detta gjorde henne mycket trött i det skadade benet. Hon var tvungen att vila när hon kom hem. Nämnden ansåg inte att det förelåg sådana speciella förhållanden att ersättning för särskilda olägenheter borde lämnas.

År 2007 och första halvåret 2008 har nämnden – utöver de ovan redovisade fallen – avgjort ett tiotal ärenden där det varit diskussion om ersättning för särskilda olägenheter för anspänning i arbete borde utgå. I ungefär hälften av fallen har ersättning lämnats och då oftast med 1 500 kronor per år. I de fall där ersättning inte lämnats har de skadelidande ofta inte arbetat heltid efter skadan och/eller haft ett anpassat arbete. Fall med invaliditeter på mellan 20 och 30 procent har oftast inte fått någon ersättning. I det gamla systemet är min uppfattning att de skulle ha fått ersättning

enligt nivå III alltså med 5 500 kronor per år. I dessa fall får de skadelidande alltså en lägre ersättning om de skadats efter år 2001.

Omprövning av ersättning för ideell skada och kostnader i nya skador

I 5 kap 5 § skadeståndslagen har införts omprövningsrätt även för ideella skador, det vill säga för sveda och värk, lyte och men samt särskilda olägenheter. Även för kostnader har omprövningsrätt införts. För att ha rätt till omprövning krävs enligt lagtexten att den skadades förhållanden har förändrats väsentligt. Den omprövningsrätt som tidigare fanns för inkomstförlust och underhållsersättning har nu alltså införts även för ideella skador och kostnader. Väsentlighetsrekvisitet innebär sannolikt att omprövningsfallen kommer att bli ganska ovanliga. De fall som i första hand åsyftas är – enligt propositionen – sådana där den skadelidandes hälsotillstånd i betydande grad har förvärrats jämfört med hans tillstånd när ersättningen slutreglerades. Några ”nya” omprövningsfall har ännu inte prövats i nämnden.

Sammanfattning

Ersättning för särskilda olägenheter har inledningsvis lämnats endast i undantagsfall. Osäkerheten över i vilka situationer som ersättning för särskilda olägenheter i form av anspänning i arbete och i daglig livsföring bör lämnas har varit påtaglig.

I och med att mentabellerna – vad gäller anspänning i daglig livsföring – ändrades för skadefall som avgörs 2008 och senare får svårt skadade personer (51-99 % invaliditet) en höjd schablonersättning för anspänning i daglig livsföring. Härigenom får de inte lägre ersättning än de skadelidande som skadats före 2002. Min bedömning är att det nu kommer att bli mycket sällsynt med fall där nämnden kommer att ge ersättning för särskilda olägenheter för anspänning i dagligt liv.

Vad gäller ersättning för särskilda olägenheter för anspänning i arbete har nämnden under år 2008 intagit en något generösare hållning än tidigare. Några skadelidande med invaliditeter på mellan 20–40 procent har fått ersättning för särskilda olägenheter för an-

spänning i arbete. Bedömningen är alltid individuell. Målsättningen måste – enligt min mening – vara att de skadelidande som skadas efter 2001 inte får sämre ersättning för anspänning i arbete än de som skadas före 2002. Vi har kommit en bit på väg.

Trafikskadenämndens cirkulärreferat finns på www.rattsfall.se.

Denna sida är avgiftsbelagd.

Arbete pågår med att lägga in cirkulärreferaten på Trafikskadenämndens hemsida www.trafikskadenamnden.se.

Hemsidan kommer att bli gratis.